

Nova programació expositiva

Daniel Enkaoua
— *Visage paysage*

***“Cigarrillos París” i la
publicitat moderna***

Del 15 d'octubre
al 2 de gener de 2022

FUNDACIÓ
VILA CASAS

ESPAIS
VoIART
BARCELONA

Daniel Enkaoua

— *Visage paysage*

L'exposició

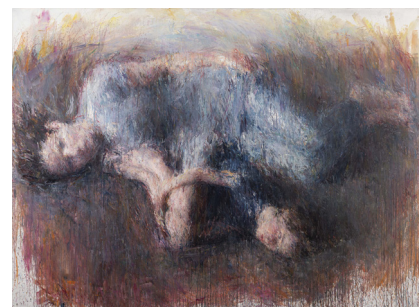
Daniel Enkaoua (Meaux, França, 1962) presenta *Visage paysage*, una exposició on la intensitat cromàtica, poètica i espiritual ens envaeix. L'exposició, comissariada per l'escriptor Grégoire Polet, aplega obra recent i anterior indispensable, on els temes recurrents són la **figura humana**, les **natures mortes** i els **paisatges**. Aquests darrers, els paisatges, apareixen com a immensitats lluminoses, fruit de la contemplació dels deserts d'Israel i de les vastituds del Penedès i de Catalunya.

El pintor francoisraelià, instal·lat a Barcelona des de fa gairebé vint anys, és un artista d'una tenacitat i exigència extremes. Des de que va descobrir la llum en el paisatge israelià, a la dècada dels anys noranta, la seva recerca no ha deixat d'aprofundir en aquesta llum i en aquest paisatge, per tal de trobar-hi la presència de figures i d'objectes. La coherència absoluta en la seva obra ha generat l'estil del pintor, un estil del tot genuí. Aquesta persistència fidel a la crida de la llum ha dotat de profunditat i d'un magnetisme poderós tot allò que fa, una mena d'evidència rotunda que percebem davant de les seves grans pintures.

En aquesta exposició, tal com diu Grégoire Polet: "Hi podem copsar la producció d'una de les etapes de profund equilibri d'Enkaoua, en la qual totes les seves obres adquireixen sentit les unes en relació amb les altres, on cap gest de l'artista no s'hi perd. Tenim davant nostre les peces d'un únic i gran trencaclosques".

El **paisatge** és el primer element del llenguatge pictòric de l'artista, un llenguatge que de vegades és autosuficient —en els grans paisatges— i d'altres és el preludi de l'aparició d'un objecte o una figura. Això ho podem veure clarament en alguns esbossos que reuneix aquesta exposició. El motiu hi emergeix a poc a poc, gràcies al paisatge, i sense esborrar-lo gens, aquest paisatge. I és que tots els quadres d'Enkaoua, sense excepció, podrien portar per títol: paisatges. Fins i tot quan es tracta d'una senzilla cassola en la cantonada d'una taula, al clarobscur d'un racó de la paret.

Després hi apareix la **figura**. Les figures inanimades en què l'objecte serveix tan sols per fer-nos veure la llum. Gairebé sembla que la llum damunt l'objecte li vol donar vida, infondre-li ànima. Així, sovint, les fruites i verdures d'Enkaoua fan l'efecte d'estar habitades.

Natan et Sarah (En Natan i la Sarah), 2018-2021
212 x 290 cm
Oli sobre tela

Les blettes violettes (Les bledes vermelles), 2018
47,7 x 59,7 cm
Oli sobre tela

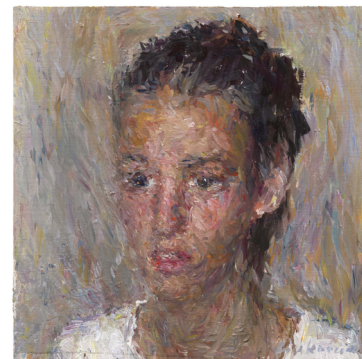
L'artista hi retorna sempre a la natura morta, com a un punt de repòs. Un passatge obligatori. Una revitalització. La composició horitzontal sembla sempre estirar la natura morta vers el paisatge, alhora que la seva sòlida solitud, gairebé sempre centrada, estrangera a tota exaltació, en fa un humil i cegat intermediari. Un enllaç indispensable.

Com es pot veure en l'exposició, Enkaoua investiga la **figura humana** amb una intensitat poc habitual. Seguint els mateixos models any rere any i magnificant-ne la vulnerabilitat, l'artista confereix als seus personatges una capacitat d'irradiació fascinant, tant cromàtica com psicològica; una presència potent, material i espiritual a la vegada. La manera com l'artista percep i treballa la llum i el color dota les composicions d'un aura de misteri ja molt característic en la seva producció. Enkaoua pinta seguint els mateixos models any rere any: la seva filla **Aure** ha protagonitzat desenes de llenços en diferents moments de la seva vida. "L'existència d'aquesta nena que es converteix en una dona jove deambula entre aquests quadres reagrupats, la seva vida creix als intersticis, avança en els blancs. I ja no sabem si es tracta d'una lluita contra allò que transcorre o, ben al contrari, d'un himne calmós al temps", apunta Grégoire Polet.

A l'exposició hi trobem més de vint quadres fets amb la mateix model (l'Aure) en diferents moments de la seva vida. Els formats i l'enquadrament són distints. La posa, les circumstàncies, tot. Això no és una sèrie. L'existència d'aquesta nena que es converteix en una dona jove deambula entre aquests quadres reagrupats, la seva vida creix als intersticis, avança en els blancs. I ja no sabem si es tracta d'una lluita contra allò que transcorre o, ben al contrari, d'un himne calmós al temps.

En paraules del comissari: "El paisatge que rodeja el rostre és la llum creadora que envolta la llum dels éssers vius. És la vida pura que embolcalla la vida personal, bella, fràgil, que pateix. Finita, canviant, intermitent. És el mateix intercanvi de fluids que quan mirem, amb amor i amb impotència, l'ésser a qui més estimem al món. I que, potser, pateix. Aquí rau l'emoció intensa i punyent, i de vegades l'angoixa, de totes les figures humanes d'Enkaoua".

En l'obra d'Enkaoua, tota la nuesa es concentra en el rostre i en el paisatge. Certament, els paisatges purs d'Enkaoua són nus. Grans nus. Són immensitats de llum nua, damunt un llit d'horitzó, damunt zones de colors. Sobretot els dos paisatges monumentals del Penedès. Tota obra d'Enkaoua és fruit de la transformació progressiva d'aquest paisatge inicial –d'una experiència de la llum– en objectes, figures i rostres que tècnica i estil anomenen alhora: criatures de la llum.

Aure en blanc, 2016-17
Oli sobre tela
33 x 32,6 cm

Aure en violet (L'Aure de violeta),
2017-2018
195 x 114 cm
Oli sobre tela

“Aquesta llarga contemplació meditativa del paisatge és la destil·lació de dècades de mirar i d’imaginar. És una mena d’epítom de totes les vegades que el paisatge d’Israel ha estat contemplat. L’encapsulament de totes elles en una de sola. Una única imatge amb els cels muntanyencs i la terra tan plana que sembla haver estat baquetejada pels cels. És una sublimació dels poders i dels elements: amunt i avall, el celestial i el terrenal. I, sens dubte, el diví i l’humà”, apunta **Ariel Hirschfeld**, escriptor.

A Enkaoua, l’objecte del paisatge és la llum. Són retrats de llum. I no pas qualsevulla. És una llum singular, viscuda, sentida, llargament amansida. Hi ha hagut dues llums pures a l’obra d’Enkaoua. Primerament, la d’**Israel**, immensa, que tot s’ho emporta, i posteriorment, després d’uns llargs anys d’infusió, la llum de **Catalunya**, del **Penedès**, en temps de verds, blaus, violetes o grisos, sota la influència de la muntanya de Montserrat, visible o invisible damunt la tela.

Molt marcat per la mística jueva, l’art d’Enkaoua sembla pintar la realitat, que ens mostra en la seva presència vibrant, com si, aquesta realitat encara hagués de néixer. I la llum que banya els seus subjectes s’interpreta com la llum que percep la vida in utero, filtrada, material, irradiant i indeterminada.

Montserrat allongée (Montserrat estesa), 2015-2020
81 x 116 cm
Oli sobre tela

L'artista

Daniel Enkaoua

França, 1962

Neix el 24 de juliol del 1962 a Meaux, França.

L'any 1982 s'estableix a Jerusalem, Israel. Des del 2004 viu i treballa a Barcelona. Està casat amb la Sarah i tenen quatre fills.

Exposicions individuals

2021

Visage paysage. Comissariada per Grégoire Polet. Fundació Vila Casas, Barcelona.

Entre Ciel et Terre, Between earth and sky. Comissariada per Christine Løventoft. Museet for Religiøs Kunst, Lemvig, Dinamarca.

2020

Longings. Exposició en línia. Litvak Contemporary, Tel Aviv, Israel.

2019

Inauguration of the new vineyard cellar of the Vignoble du Château de Bousval.

Amb Esther Verhaeghe-Art Concepts. Bousval, Bèlgica.

Up Close. Litvak contemporary, Tel Aviv, Israel.

à fleur de peau. Esther Verhaeghe-Art Concepts, Brussel·les, Bèlgica.

2017

En Face. Galerie Koch, Hannover, Alemanya.

Recent Werk. De Queeste Art, Abele, Bèlgica.

2016

Muntanya humana. Museu de Montserrat, Abadia de Montserrat, Barcelona.

2015

Facing Spaces and Landscapes. Saarländisches Künstlerhaus, Saarbrücken, Alemanya.

Daniel Enkaoua, Peintures. De Queeste Art, Abele, Bèlgica.

Daniel Enkaoua. Esther Verhaeghe-Art Concepts a Hangar H18 Open Space, Brussel·les, Bèlgica.

Daniel Enkaoua, From an Other's Perspective. Litvak Contemporary, Tel Aviv, Israel.

2014

Daniel Enkaoua, drawings. De Queeste Art, Abele, Bèlgica.

Daniel Enkaoua, From an Other's Perspective. Fresh Paint Contemporary Art Fair, Litvak Contemporary, Tel Aviv, Israel.

Daniel Enkaoua. Art Karlsruhe, Galerie Albrecht, Karlsruhe, Alemanya.

2013

Daniel Enkaoua. Esther Verhaeghe-Art Concepts, Brussel·les, Bèlgica.

2012

Creure - Crear. Fundació Vila Casas, Barcelona.

2011

Daniel Enkaoua. Galerie Albrecht, Berlín, Alemanya.

2010

Daniel Enkaoua. Galerie Mokum, Amsterdam, Països Baixos.

2009

Daniel Enkaoua, *New Paintings*. Marlborough Fine Art, Londres, Regne Unit.

2008

Daniel Enkaoua, *Neue Bilder*. Galerie Albrecht, Munic, Alemanya.

2007

Daniel Enkaoua, *New Paintings*. Marlborough Fine Art, Londres, Regne Unit.

2006

Daniel Enkaoua, *Malerei*. Galerie Albrecht, Munic, Alemanya.

2005

Daniel Enkaoua. Galerie Mokum, Amsterdam, Països Baixos.

2003-2004

Daniel Enkaoua, *Portrait Landscapes and Still Lifes*. Marlborough Gallery, Nova York, NY, Estats Units.

1998

Daniel Enkaoua. Golconda Fine Art, Tel Aviv, Israel.

1996

Daniel Enkaoua. Marlborough Fine Art, Londres, Regne Unit.

Col·leccions públiques i privades

Museet for Religiøs Kunst, Lemvig, Dinamarca.

Museu de Montserrat, Abadia de Montserrat, Barcelona.

Saarländisches Künstlerhaus, Saarbrücken, Alemanya.

Bindella Collection, Zuric, Suïssa.

Draiflessen Collection, Mettingen, Alemanya.

Programació expositiva — *Espais Volart*

FUNDACIÓ
VILA CASAS

ESPAIS
VolART
BARCELONA

Eileen S. Kaminsky Family Foundation ESKFF, Nova York, NY, Estats Units.

Fundació Vila Casas, Barcelona.

Novartis AG, Basilea, Suïssa.

Röling Collection, Països Baixos.

The Doron Sebbag Art Collection, Tel Aviv, Israel.

The Vera, Silvia and Arturo Schwarz Collection of Israeli Art, The Israel Museum, Jerusalem, Israel.

Wiener Museum of Decorative Arts (WMODA), Dania Beach, FL, Estats Units.

Zabludowicz Collection, Londres, Regne Unit.

Premis

Prix Société des Bains de Mer, Montecarlo, Mònaco, 2004.

BP Portrait Award 2010: The Visitor's Choice, 3r lloc. National Portrait Gallery, Londres, Regne Unit.

Obres en exposició

Sarah et Natan enlacés sur le canapé rouge, 2015-2020
190 x 250 cm
Oli sobre tela

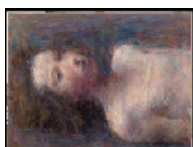
Le Canapé, 2011
35 x 46,2 cm
Oli sobre tela

La tomate recroquevillée, 2015
7,8 x 9,6 cm
Oli sobre tela

Trois piments entremêlés, 2016
12,5 x 20,1 cm
Oli sobre tela

Natan regardant le ciel (En Natan mirant el cel), 2020, en curs
104 x 135 cm
Oli sobre tela

Montserrat allongée (Montserrat estesa), 2015-2020
81 x 116 cm
Oli sobre tela

Les grandes blettes, 2017
81 x 116 cm
Oli sobre tela

Raisins allongés, 2020
Tinta sobre paper
34,5 x 50 cm

Natan regardant au sol, 2013
Tinta sobre paper
33 x 59,5 cm

Deux "calçots", 2018
Tinta sobre paper
50 x 75 cm

Les poireaux entremêlés, 2014
Tinta sobre paper
30,5 x 49,5 cm

Aure, 2014
Tinta sobre paper
34,5 x 49,5 cm

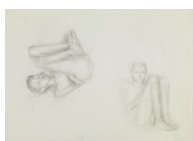
Obres en exposició

Sarah et Liel, 2014
Tinta sobre paper
33,5 x 50 cm

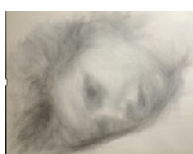
Aure et Liel, 2014
Tinta sobre paper
36 x 49,5 cm

Liel recroquevillé, 2014
Llapis sobre paper
70 x 50 cm

Portrait de Sarah au sol, 2014
Tinta sobre paper
39 x 50 cm

Natan au sol vu de près, 2018
Llapis sobre paper
56 x 76 cm

Le paysage jaune (El paisatge groc),
2002
115 x 131 cm
Oli sobre tela

Sarah se penchant à la fenêtre, 2005
Oli sobre tela
21,7 x 20,3 cm

Aure et Sarah au sol (*L'Aure i la Sarah al sol*), 2019, en curs
285 x 180 cm
Oli sobre tela

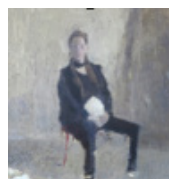
Aure vue d'en bas, 2012-2013
Oli sobre tela
22,4 x 31,3 cm

Aure en marron, 2020-2021
Oli sobre tela
130 x 96 cm

Aure en violet (*L'Aure de violeta*),
2017-2018
195 x 114 cm
Oli sobre tela

Lumière, Jerusalem (*Llum, Jerusalem*), 1999
24 x 24 cm
Oli sobre tela

Obres en exposició

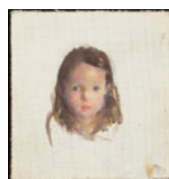
Aure et Papa (L'Aure i el papa), 2002
22 x 16,3 cm
Oli sobre tela

Menika (La Menika), 2000
21,2 x 18,4 cm
Oli sobre tela

I want my teeth back, 2005
Oli sobre tela
27 x 32 cm

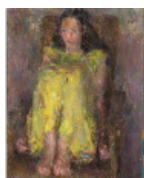
Aure à trois ans (L'Aure als tres anys), 2003
13,2 x 12,7 cm
Oli sobre tela

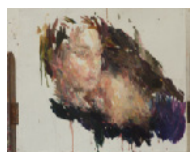
Aure enfant des perles, 2014
Oli sobre tela
20 x 18,8 cm

Chaperon rouge, 2012
Oli sobre tela
21,5 x 20,5 cm

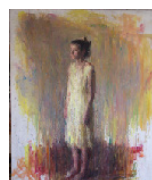
Aure assise sur le fauteuil marron, 2014-15
Oli sobre tela
39,4 x 29,1 cm

Aure se reposant sur l'épaule de Sarah, 2021
Oli sobre tela
32 x 37 cm

Aure en bleu, 2006-07
Oli sobre tela
68,2 x 40,6 cm

Aure en jaune de profil (L'Aure de groc i de perfil), 2019, en curs
235 x 195 cm
Oli sobre tela

Aure en turquoise vue à l'envers, 2019 (en procés)
Oli sobre tela
65 x 81 cm

Aure en tee-shirt bleu (L'Aure amb samarreta blava), 2016-2017
162,1 x 130,2 cm
Oli sobre tela

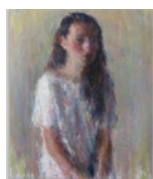
Obres en exposició

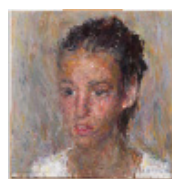
Aure en bleu accoudée, 2017
Oli sobre tela
19,4 x 12,4 cm

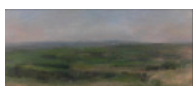
Aure en jaune assise, 2019-2020
Oli sobre tela
162 x 130 cm

Aure en blanc assise (L'Aure de blanc asseguda), 2019-2020
120 x 102 cm
Oli sobre tela

Aure en blanc, 2016-17
Oli sobre tela
33 x 32,6 cm

Penedès rectangulaire, 2011
Oli sobre tela
55,6 x 136 cm

Natan vu à l'envers, 2017
Oli sobre tela
141,7 x 121 cm

Les deux citrouilles allongées (Les dues carbasses esteses), 2018
97,2 x 162,5 cm
Oli sobre tela

La Citrouille ouverte (La carbassa oberta), 2018
120 x 163 cm
Oli sobre tela

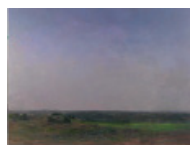
Citrouille en décomposition (Carbassa en descomposició), 2021
60,3 x 80,2 cm
Oli sobre tela

Liel debout torse nu (El Liel dempeus amb el tors nu), 2016-2018
235,3 x 170,4 cm
Oli sobre tela

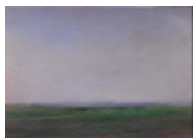

Citrouille coupée, 2017
Oli sobre tela
14,3 x 19,2 cm

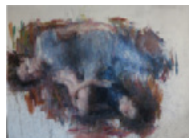

Été (Estiu), 2011-2013
212 x 290 cm
Oli sobre tela

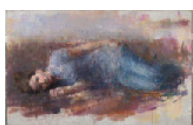
Obres en exposició

El pla del Penedès, 2014-2015
205 x 290 cm
Oli sobre tela

Natan et Sarah (En Natan i la Sarah), 2018-2021
212 x 290 cm
Oli sobre tela

Sarah allongée au sol (La Sarah estesa al sol), 2015-2017
180 x 290,3 cm
Oli sobre tela

Liel allongé à terre (El Liel estès a terra), 2015-2017
41,2 x 50,3 cm
Oli sobre tela

Les deux laitues vues de face, 2013
Oli sobre tela
130,4 x 150,5 cm

Liel en capuche verte, 2016
Oli sobre tela
73,4 x 54,5 cm

Les deux casseroles, 2018
170 x 148 cm
Oli sobre tela

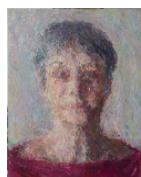
Les deux choux violets enlacés
13,5 x 18 cm
Oli sobre tela

Deux casseroles enchevauchées, 2015
18,5 x 19,1 cm
Oli sobre tela

Liel torse au sol, 2019-20
150 x 200 cm
Oli sobre tela

Agnès, 2020-21
Oli sobre tela
46,2 x 35,2 cm

Les blettes violettes (Les bledes vermelles), 2018
47,7 x 59,7 cm
Oli sobre tela

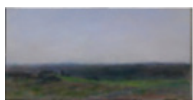
Obres en exposició

Les deux choux violet clair (Les dues coliflors lila clar), 2019
26,2 x 47,7 cm
Oli sobre tela

Natan allongée sur le dos, 2018- en procés
50 x 120 cm
Oli sobre tela

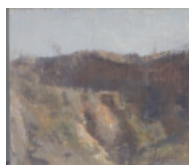
Été à Martorell, 2012-13
60,2 x 120 cm
Oli sobre tela

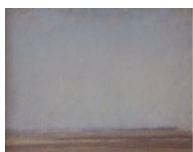
Le mur et la table, 2002
31,7 x 36 cm
Oli sobre tela

Le mur, Barcelone, 2007
Oli sobre tela
45,6 x 70,3 cm

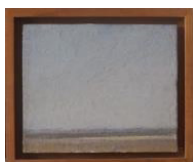
Les carrières d'Eïn Tzourim, 2001
Oli sobre tela
18,3 x 20,9 cm

La terre, 2001
25,2 x 32,4 cm
Oli sobre tela

La fossé, 2001
14 x 21,6 cm
Oli sobre tela

Le champ de coton, 2001
19 x 23,2 cm
Oli sobre tela

Vue du pont de Martorell, 2008
20,2 x 24,2 cm
Oli sobre tela

Extrémité de la coline, 2008
Oli sobre tela
18,3 x 20,6 cm

Contre jour au Penedès, 2007
20 x 25,7 cm
Oli sobre tela

Obres en exposició

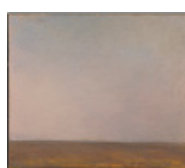
Cimes d'arbres courvant l'horizon,
2007
26,2 x 47,7 cm
Oli sobre tela

Terre, 2001-2003
116,4 x 137 cm
Oli sobre tela

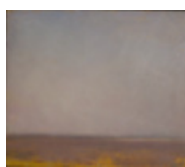
Au commencement, 1999-2003
142,2 x 162,5 cm
Oli sobre tela

Ein zourim, 2001-2003
133,9 x 155,9 cm
Oli sobre tela

Horizon, 2001-2003
Oli sobre tela
112 x 131,5 cm

Étendue, 2001
Oli sobre tela
51,5 x 62,5 cm

— “Cigarrillos París” i la publicitat moderna

L'exposició

En tan sols deu anys, **Manuel Malagrida** (Olot, 1864-Barcelona, 1946) va passar de no tenir un cèntim a posseir la indústria tabaquera més potent de l'Argentina. Però avui dia el recordem, sobretot, pels concursos dels “Cigarrillos París”. L'exposició, “Cigarrillos París” i la publicitat moderna, coorganitzada amb **Museu de la Garrotxa** i comissariada per **Ricard Mas**, se centra en el naixement del llenguatge publicitari al llindar del segle XX.

S'han agrupat alguns dels originals dels concursos dels “Cigarrillos París” a l'entorn d'elements recurrents –com les diverses tipologies de la figura femenina, la infància o la ciutat de París–, i tècnics –com el disseny tipogràfic–. I s'han acompanyat de dibuixos, olis, anuncis procedents de publicacions periòdiques i fins i tot cartells amb publicitat de paper de fumar, que comparteixen iconografia, tema o, fins i tot, autor.

El mig centenar d'originals pertanyents als concursos de cartells dels “Cigarrillos París”, dipositats al **Museu de la Garrotxa** pels hereus de Manuel Malagrida, constitueix un dels llegats més significatius d'aquesta institució.

Els concursos dels “Cigarrillos París”

Manuel Malagrida va declarar, en una ocasió: “Sense publicitat, no hi ha negoci possible. L'èxit d'una marca depèn, en primer lloc, de la qualitat del producte, és clar! Però la publicitat, la publicitat és el tot. Somnio amb alguna cosa molt ianqui, molt rara, que la gent en parli, que meravelli”.

Aquesta filosofia va portar Malagrida, tot partint del no-res, a ser el principal fabricant de tabac de la República Argentina, amb dues factories i més de vint marques. A part dels concursos dels “Cigarrillos París”, i dels nombrosos premis i sortejos que incloïa en els paquets de tabac, va arribar a fer circular per l'Argentina carros de cavalls, l'un amb un bombo gegant i l'altre amb un canó. El soroll del timbal s'escoltava a cinc-cents metres de distància, i el canó disparava propaganda. Segurament Malagrida es va inspirar en l'industrial barceloní Miquel Escuder, fabricant de la primera màquina de cosir espanyola, a l'hora d'usar aquestes estratègies.

Més tard va organitzar dos concursos de cartells per als “Cigarrillos París”. El primer, restringit a artistes residents a l'Argentina, va tenir lloc l'any 1900. Estava dotat amb 6.000 pesos, repartits en dotze premis. Tots els originals havien dur el lema: “Cigarrillos París – Tabaco Habano”. Els 111 cartells presentats es van exposar al Teatro Nacional de Buenos Aires i el cartell guanyador va ser imprès. També se'n va editar una revista.

Aleardo Villa

Amor, 1901

Pastel sobre paper

130 x 90 cm

Museu de la Garrotxa, Olot

El segon concurs va tenir lloc immediatament després, el 1901. Estava obert a tot el món, i es va encoratjar els millors artistes europeus a participar-hi. El lema havia de ser “Los Cigarrillos París son los mejores”.

Aquesta vegada hi havia 25.000 francs francesos en premis, 10.000 per al guanyador. Segurament es tracta d'un dels concursos de cartells més ben dotats de la història. Hi van participar 555 artistes. També es va editar una luxosa revista amb reproduccions dels cartells a concurs. Els originals van ser exposats a Buenos Aires i, el 1902, a la Sala Parés de Barcelona; després, a la ciutat d'Olot. Actualment, al Museu de la Garrotxa es conserven 46 originals i alguns cartells impresos.

La figura femenina

L'exposició reflexiona sobre el protagonisme de les dones als cartells publicitaris. Fumar era una activitat pràcticament restringida als homes, als quals estan adreçats els anuncis de “Cigarrillos París.” Però, la majoria d'aquests anuncis estan protagonitzats per dones; concretament, un tipus de dona jove, de figura estilitzada i rostre agradable. Les dones “elegants” són una subcategoria de les classes alta i mitjana-alta. La roba, els capells, les joies, els perfums que llueix una dona elegant estan inspirats en les tendències de la capital mundial de la moda, París.

Tal com diu **Ricard Mas**: “Les “elegants” dels cartells de Cigarrillos París no acostumen a aparèixer dempeus, sinó que seuen o es recolzen sobre un suport; estan fumant o encenent una cigarreta. Evidentment, no duen a terme cap tasca laboral. No són dones “reals”, són dones somiades. I a aquesta noció onírica contribueixen les ondulacions del fum de les cigarretes, dels seus cabells o fins i tot dels seus sinuosos cossos”.

Els dos únics cartells amb dones pertanyents a classes populars del segon concurs són obra del català **Laureà Barrau** i del portuguès **Pedro Ribera Dutaste**. Les dues obres mostren dones joves, amb un o més clavells al cap, camisa blanca, mocador de Manila sobre les espatlles i la imprescindible cigarreta encesa entre els dits.

En art, al menys fins a la irrupció d'**Édouard Manet** (1863), les dones despallades pertanyien a l'univers mitològic. Es fa estrany que una dona ensenyi els pits en un anunci de 1901, destinat a ser vist al carrer i no pas en un museu. Dues obres que van participar al concurs de Malagrida, retraten aquesta dona mitològica.

El joc de la seducció

Se'ns pot fer estrany que el tema d'un cartell publicitari sigui el joc de la seducció entre homes i dones, però molts dels anuncis que veiem cada dia a la televisió encara fan servir el mateix subterfugi. Què és la publicitat sinó un art de seducció?

En dos dels cartells del segon concurs que aborden la temàtica de la seducció, hi veiem una curiosa coincidència: les parelles “xoquen” les cigarretes.

Emili Massanet

Barcino, 1900

Oli sobre tela

122 x 87,5 cm

Museu de la Garrotxa, Olot

Laureà Barrau

Berta, 1901

Oli sobre tela

131 x 91 cm

Museu de la Garrotxa, Olot

Programació expositiva

— *Espais Volart*

FUNDACIÓ
VILA CASAS

ESPAIS
VolART
BARCELONA

Es tracta de parelles amb un alt grau de complicitat: en la del pintor i escenògraf argentí **Pio Collivadino**, l'home subjecta la seva companya per la cintura; al fons, tres amics dissolen en mundanitat una escena tan romàntica. En l'altre cartell, del torinès **Giovanni Carpanetto**, un jove –amb el preceptiu frac– encén la cigarreta de la jove amb la seva, en un símil d'òscul. El tabac és, aquí, un clar substitut del sexe.

La figura masculina

La majoria dels homes que apareixen en els cartells dels concursos de “Cigarrillos París” van vestits amb frac. Com l'extraordinari *Romanesque* (1901) de **Xavier Gosé**, enviat des de París, en el qual veiem un dandi que encén la seva cigarreta amb broquet en una làmpada.

Alguns dels cartells del primer concurs, com *Satán*, d'**Antonio Vaccari**, tracten el mateix tema: un home, vestit de manera elegant, fuma en un descans i endevina en el fum eteri imatges de seductores i sol·lícites dames.

L'infant com a pretext

Avui dia la publicitat de tabac està prohibida en tota la Unió Europea i menys l'aparició d'infants fumant en un cartell publicitari. Però a principis del segle XX, aquesta imatge –tot i que el tabac estava reservat als adults– era vista amb simpatia, tendresa i complicitat.

El primer concurs dels “Cigarrillos París” va premiar, precisament, un cartell de **Cándido Villalobos** en el qual veiem la surrealista estampa d'un infant nu que dona de fumar a un rat-penat. Bé, no resultarà tan surrealista si coneixem l'expressió argentina que resa “fumar como un murciélago”, l'equivalent en català seria “fumar com una xemeneia”.

Un dels cartells mostra dos infants rics –pels seus vestits–, fumant d'amagat dels adults. I en un altre hi ha un nen que juga a ser un artista bohemí, amb pinzell, cigarreta als llavis i boina blava, que suporta la riota dels seus companys.

Les **tipografies** presentades als concursos dels “Cigarrillos París” són de fantasia, tal com diu el comissari: cada artista se les inventa i hi té més o menys traça. Ramon Casas, per exemple, tan sols rep el tercer premi perquè, segons insinua en una carta el secretari de Malagrida, les lletres del seu cartell no són prou llegibles. Realment, Ramon Casas no va excel·lir mai en les tipografies.

D'entre els cartells enviats a concurs, n'hi ha que atorguen massa protagonisme a la tipografia: **Decoroso Bonifanti**, al seu *Boulevardier* (1900), empresona una multitud de fumadors entre la tipografia PARÍS. I un artista desconegut –pel seu lema, Coruña, imaginem d'origen gallec– col·loca l'eslògan al voltant d'una jove que reparteix cigarretes, i el fa gairebé il·legible. P. Téra –*Tabako*, 1901– afusella descaradament una portada de *Le Japon Artistique* (1889), tot afegint-hi un estel on inscriu el reglamentari “Los Cigarrillos París son los mejores” amb una efectivitat sorprenent.

Xavier Gosé

Romanesque, 1901

Gouache i pastel sobre paper
130 x 90 cm

Museu de la Garrotxa, Olot

Belmiro de Almeida

Briomel, 1901

Aquarel·la sobre paper
130 x 93 cm

Museu de la Garrotxa, Olot

Tal com diu **Lluís Permanyer** en el text del catàleg: “La tesi de Malagrida sobre l’efecte de la publicitat en el comerç l’explicava i defensava així de clar i català: “L’èxit d’una marca depèn en primer lloc de la bondat del producte, és evident; però el reclam, el reclam ho és tot. La publicitat ha de servir per avisar al públic d’una manera alegre, artística i original sobre els mèrits de la marca”. Era un intuïtiu que es deixava portar pels seus impulsos, a més d’un venedor nat que es guiava per la seva imaginació. I va saber aplicar ambdós amb eficàcia, mentre que d’altres eren només brillants amb la idea i fracassaven a l’hora de passar a la realitat. Va demostrar la genialitat de la seva estratègia en fer-se milionari amb la tabaquera”.

Obres en exposició

Decoroso Bonifanti
Boulevardier, 1900
Aquarel·la i gouache sobre paper
120 x 88,5 cm
Museu de la Garrotxa, Olot

Jose Maria Cao Luaces
!Levántate y fuma!, 1900
Aquarel·la i gouache sobre paper
122,5 x 88 cm
Museu de la Garrotxa, Olot

Mariano F. Cardoso
Nicotiana, 1900
Aquarel·la i gouache sobre paper
123,5 x 88 cm
Museu de la Garrotxa, Olot

Antonio Vaccari
Satan, 1900
Pastel sobre paper
120,5 x 87 cm
Museu de la Garrotxa, Olot

Angel Roaschio
Cielo, 1900
Aquarel·la i carbonet sobre paper
120 x 88 cm
Museu de la Garrotxa, Olot

F.P. Tera
Un fumador, 1900
Aquarel·la i gouache sobre paper
119,5 x 87,5 cm
Museu de la Garrotxa, Olot

Emili Massanet
Barcino, 1900
Oli sobre tela
122 x 87,5 cm
Museu de la Garrotxa, Olot

Ramon Castro Rivera
Paris, 1900
Aquarel·la i gouache sobre paper
123 x 86,5 cm
Museu de la Garrotxa, Olot

Fernando Fanes
Matilde, 1900
Aquarela i gouache sobre paper
120,5 x 88 cm
Museu de la Garrotxa, Olot

Desconegut
Fume Vd. París, 1900
Aquarel·la sobre paper
127,5 x 89 cm
Museu de la Garrotxa, Olot

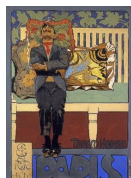

Cigarrillos Paris
Concurso Paris. Carteles premiados, 1900
Litografia sobre paper
125 x 93 cm
Museu de la Garrotxa, Olot

Antonio Vaccari
Fides, 1900
Pastel sobre paper
120 x 84,5 cm
Museu de la Garrotxa, Olot

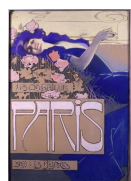
Obres en exposició

Aurelio Jimenez
Jugend, 1900
Aquarel·la i gouache sobre paper
119,5 x 86,5 cm
Museu de la Garrotxa, Olot

Xavier Gosé
Romanesque, 1901
Gouache i pastel sobre paper
130 x 90 cm
Museu de la Garrotxa, Olot

Alcardo Villa
Amor, 1901
Pastel sobre paper
130 x 90 cm
Museu de la Garrotxa, Olot

Ramon Casas
Montmartre, 1901
Llapis Conté, pastel i tinta sobre paper
130 x 90 cm
Museu de la Garrotxa, Olot

P. Térra
Tabako, 1901
Aquarel·la i gouache sobre paper
130,5 x 90 cm
Museu de la Garrotxa, Olot

Giovanni Carpanetto
Beso de fuego, 1901
Pastel sobre paper
132 x 93 cm
Museu de la Garrotxa, Olot

A(ntonio) Vaccari i T(orquat) Tasso
Post fata resurgam, 1901
Aquarel·la sobre paper
129 x 89,5 cm
Museu de la Garrotxa, Olot

Pio Collivadino
Santa Rosa, 1901
Oli sobre tela
129,5 x 89 cm
Museu de la Garrotxa, Olot

J. Simont Guillen
Ad majorem París gloriam, 1901
Aquarel·la sobre paper
130 x 90 cm
Museu de la Garrotxa, Olot

Belmiro de Almeida
Briomel, 1901
Aquarel·la sobre paper
130 x 93 cm
Museu de la Garrotxa, Olot

Éugenne Vavas seur
Parisienne par un Parisien
1901
Oli sobre tela
130,5 x 90 cm
Museu de la Garrotxa

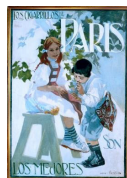

V.P. Tapin
Gamin, 1901
Aquarel·la i gouache sobre paper
130 x 90 cm
Museu de la Garrotxa, Olot

Obres en exposició

Manuel Mayol y Rubio
Feu Sacré, 1901
Oli sobre tela
129 x 89,5 cm
Museu de la Garrotxa, Olot

Fernando Albertí i Barceló
Carátula, 1901
Oli sobre tela
130 x 90,5 cm
Museu de la Garrotxa, Olot

Luis Palao i Ortubia
Gloria, 1901
Oli sobre tela
130 x 90 cm
Museu de la Garrotxa, Olot

Laureà Barrau
Berta, 1901
Oli sobre tela
131 x 91 cm
Museu de la Garrotxa, Olot

Wladimir Zupansky
Femme fumante, 1901
Oli sobre tela
130 x 89,5 cm
Museu de la Garrotxa, Olot

Pedro Ribera i Dutaste
P.R., 1901
Oli sobre tela
129 x 89 cm
Museu de la Garrotxa, Olot

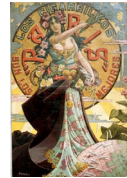
José Sanz Arizmendi
De aquí al cielo, 1901
Oli sobre tela
130 x 90 cm
Museu de la Garrotxa, Olot

Alvín Gaspari
Aniversario, 1901
Aquarel·la i gouache sobre paper
127 x 88,5 cm
Museu de la Garrotxa, Olot

Francisco Benesch
Yo lo creo, 1901
Aquarel·la i gouache sobre paper
128,5 x 87,5 cm
Museu de la Garrotxa, Olot

Desconegut
Coruña, 1901
Oli sobre tela
128 x 85 cm
Museu de la Garrotxa, Olot

Ramon Casas
Cartell de promoció dels Cigarrillos París amb la inclusió del tercer premi del Segon Concurs, de Ramon Casas, 1901-02
Litografia sobre paper
110 x 74 cm
Museu de la Garrotxa, Olot

Laureà Barrau
Camperols cosint, 1899
Oli sobre tela
49,5 x 39 cm
Museu de la Garrotxa, Olot

Obres en exposició

Xavier Gosé
En el bosque de Bolonia, 1915
Carbonet sobre paper
30,5 x 80,5 cm
Museu de la Garrotxa, Olot

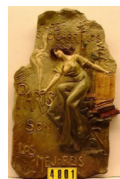
Xavier Gosé
A la llotja, 1915
Tècnica mixta sobre paper
40 x 31 cm
Museu de la Garrotxa, Olot

M. Redondo
La Mar, c.1897
Litografia sobre paper
110 x 74 cm
Museu de la Garrotxa, Olot

Carlos Vázquez
Centenario, c.1908
Oli sobre tela
140 x 101,5 cm
Museu de la Garrotxa, Olot

Toribi Sala i Vidal
Calendari Cigarrillos París, 1902
Pasta de taller policromada i em-
motllatge
48,5 x 30,5 x 5 cm.
Museu de la Garrotxa, Olot

Antoni Utrillo
Fca. de Rius "Carlets" Olot. Quan fumava mal papers sempre estava marejat..., c.1900
Cromolitografia
56 x 40 cm
Museu de la Garrotxa, Olot

Ramon Casas
Montmartre, 1900
Oli sobre tela
54 x 64,5 cm
Museu de la Garrotxa, Olot

París. Revista ilustrada del gran con-
curso universal de carteles, 1902
Document imprès
Arxiu Comarcal de la Garrotxa

Carruatge-bombo, 1900
Fotografia
Arxiu Comarcal de la Garrotxa

Carruatge-Canó
c.1900
Fotografia
Arxiu Comarcal de la Garrotxa

Inauguració de l'exposició de cartells del Segon Concurs, 1901
Fotografia
Arxiu Comarcal de la Garrotxa

Retrat de Manuel Malagrida
Fotografia
Arxiu Comarcal de la Garrotxa

Obres en exposició

Paquet de Cigarrillos París, 1900
Cromolitografia
Arxiu Comarcal de la Garrotxa

Paquet de Cigarrillos París, 1900
Cromolitografia
Arxiu Comarcal de la Garrotxa

Paquet de Cigarrillos París, 1900
Cromolitografia
Arxiu Comarcal de la Garrotxa

Paquet de Cigarrillos París, 1900
Cromolitografia
Arxiu Comarcal de la Garrotxa

Paquet de cigarretes La Mar, 1897
Litografia
Arxiu Comarcal de la Garrotxa

Paquet de cigarretes Dandicito, 1909
Cromolitografia
Arxiu Comarcal de la Garrotxa

Paquet de cigarretes Dandicito, 1909
Cromolitografia
Arxiu Comarcal de la Garrotxa

Paquet de cigarretes Sport
Cromolitografia
Arxiu Comarcal de la Garrotxa

Paquet de cigarretes El As de Oro,
Cromolitografia
Arxiu Comarcal de la Garrotxa

Paquet de cigarretes La invencible,
litografia
Arxiu Comarcal de la Garrotxa

Paquet de cigarretes La invencible,
litografia
Arxiu Comarcal de la Garrotxa

Paquet de cigarretes Los Finos,
litografia
Arxiu Comarcal de la Garrotxa

Obres en exposició

Paquet de cigarretes Japoneses, 1905
litografia
Arxiu Comarcal de la Garrotxa

Paquet de cigarretes Rusos-Japoneses, 1905
litografia
Arxiu Comarcal de la Garrotxa

Paquet de cigarretes Si, 1905
Tinta daurada
Arxiu Comarcal de la Garrotxa

Paquet de cigarretes Moro, 1901
litografia
Arxiu Comarcal de la Garrotxa

Retrat de Manuel Malagrida, 1901
Document imprès
Arxiu Comarcal de la Garrotxa

Capçalera de carta de la fàbrica de tabacs El Telégrafo de Manuel Malagrida, 1904
Document imprès
Arxiu Comarcal de la Garrotxa

Joan Cardona, Josep Triadó. J.M.
Col·lecció de targetes postals. Reproducció dels 10 cartells premiats en el concurs., 1902
10 targetes postals. Impressió tipogràfica de mitjons tons
Col·lecció Josep Soler

Aleardo Villa
Cartell de Cigarrillos París, 1901
Cromolitografia sobre paper.
Col·lecció Marc Martí

París. Número único dedicado al primer concurso de los Cigarrillos París. 1901
Revista
28,2 x 20 cm
Col·lecció Marc Martí

Pascual Ivorra. *Papel de fumar Pay-Pay*, 1915
Litografia sobre paper
97,5 x 67 cm
Col·lecció Marc Martí

¡¡ Fumadores!! En bien de vuestra salud fumad el paper Arco-Yris, 1905
Litografia sobre cartró.
53 x 40 cm
Col·lecció Marc Martí

La Marina. El mejor papel de fumar, 1900
Litografia sobre cartró.
40 x 27 cm
Col·lecció Marc Martí

Obres en exposició

Paul Jean Gervais
JOB. Calendari 1904, 1903
Litografia sobre cartró.
57 x 44 cm
Col·lecció Marc Martí

Jules Chéret
Fumar el papel JOB o deja de fumar. Calendari, 1896
Litografia sobre cartró.
45 x 21,7 cm
Col·lecció Marc Martí

Ramon Casas
Papier à cigarettes JOB. Hors concours Paris 1900, 1900
Fotocromograt i tipografia
58,5 x 44,5 cm
Col·lecció Marc Martí

El paper de fumar Toreros célebres es el mejor, 1910
Litografia i fototípia sobre cartró
24,4 x 32,7 cm
Col·lecció Marc Martí

Paper de fumar T. José Solà, 1910
Litografia sobre cartró
26 x 40,5 cm
Col·lecció Marc Martí

Per a més informació podeu contactar amb el departament de premsa i comunicació

Neus Pérez Garcia
nperez@fundaciovilacasas.com
616.997.941

Diana Juanpere Dunyó
djuanpere@fundaciovilacasas.com
620.092.759

Descàrrega d'imatges via web: www.fundaciovilacasas.com/ca/documents-premsa
Usuari: premsa
Contrasenya: premsa2021

FUNDACIÓ VILA CASAS

www.fundaciovilacasas.com

ESPAIS
VoLART
BARCELONA

Espais Volart

Ausiàs Marc, 20-22
08010 Barcelona
+34 93 481 79 85
volart@fundaciovilacasas.com

CAN
FRAMIS
BARCELONA

Museu Can Framis

Roc Boronat, 116-126
08018 Barcelona
+34 93 320 87 36
canframis@fundaciovilacasas.com

CAN
MARIO
PALAFRUGELL

Museu Can Mario

Plaça Can Mario, 7
17200 Palafrugell (Girona)
+34 972 306 246
canmario@fundaciovilacasas.com

PALAU
SOLTERRA
TORROELLA

Museu Palau Solterra

Església, 10
17257 Torroella de Montgrí (Girona)
+34 972 761 976
palausolterra@fundaciovilacasas.com